

উত্তৰ প্ৰদেশ ৰাজ্য
আৰু অন্যান্য
বনাম
এইচ. এইচ. মহাৰাজা ব্ৰিজেন্দ্ৰ সিং।

(এছ.কে. দাস, জে.এল. কাপুৰ, কে. চুৰ্বা ৰাও, এম. হিদায়াতুল্লাহ আৰু এন. ৰাজাগোপালা আয়াংগৰ, জে.জে)

ভূমি অধিগ্ৰহণ- ভাৰত চৰকাৰৰ বিধান উলংঘা কৰা আইন- পৰৱৰ্তী সময়ত সংবিধানৰ নৱম অনুসূচীত অন্তৰ্ভুক্তি- সাংবিধানিকতা- ইউ.পি. ভূমি অধিগ্ৰহণ (শৰণাৰ্থীসকলৰ পুনৰ্স্থাপন) আইন, ১৯৪৮ (১৯৪৮ চনৰ ইউ.পি. XXVI), ধাৰা ১১- ভাৰতৰ সংবিধান, অনুচ্ছেদ ৩১-বি আৰু নৱম অনুসূচী- সংবিধান (চতুৰ্থ সংশোধনী) আইন, ১৯৫৫, ধাৰা ৫।

উত্তৰদাতাৰ সম্পত্তি অধিগ্ৰহণ কৰা হৈছিল ইউ.পি. ভূমি অধিগ্ৰহণ (শৰণাৰ্থীৰ পুনৰ্বাসন) আইন, ১৯৪৮। উত্তৰদাতাই এখন আঞ্জালৈখ আবেদনৰ জৰিয়তে আইনখনৰ সাংবিধানিকতাক প্ৰত্যাহ্বান জনায় আৰু যদিও উচ্চ ন্যায়ালয়ে আবেদনখন খাৰিজ কৰিলেও ভাৰত চৰকাৰ আইনখনৰ ধাৰা ২৯৯(২)ৰ বিৰুদ্ধে আইনখনৰ ১১ নং ধাৰাত থকা দুটা প্ৰৱন্ধ/চুক্তি অবৈধ বুলি ৰায় দিয়ে। পৰৱৰ্তী সময়ত সংবিধান (চতুৰ্থ সংশোধনী) আইন, ১৯৫৫-ত নৱম অনুসূচীত ইউ.পি. আইনক দফা নং ১৫ হিচাপে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছিল। আপীলকাৰীজনে দাবী কৰিছিল যে আইনখন নৱম অনুসূচীত অন্তৰ্ভুক্ত কৰাটোৱে ইয়াক সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ৩১-বিৰ অধীনত ভাৰত চৰকাৰ আইনৰ ধাৰা ২৯৯(২)ৰ অধীনত যিকোনো প্ৰত্যাহ্বানৰ পৰা সুৰক্ষিত কৰিছিল।

ভাৰত চৰকাৰ আইনৰ ধাৰা ২৯৯ উলংঘনৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি ইউ.পি. আইনখন অসাংবিধানিকতাৰ ভিত্তিত জৰ্জৰিত কৰিব নোৱাৰি বুলি ধৰি লৈছিল। নৱম অনুসূচীৰ সৈতে পাঠ কৰা অনুচ্ছেদ ৩১-বি-ৰ দ্বাৰা বিশেষভাৱে সংৰক্ষণ কৰা আইনখনৰ ব্যৱস্থাসমূহ, আইনখন বাতিল বুলি গণ্য কৰিব নোৱাৰি বা ভাৰত চৰকাৰ আইনৰ বিধান উলংঘন কৰাৰ বাবে কেতিয়াও বাতিল হোৱা বুলি গণ্য কৰিব নোৱাৰি।

ধীৰুভা দেৱীসিং গৌহিল বনাম বম্বে ৰাজ্য, [১৯৫৫] ১ এছ.চি.আৰ. ৬৯১, নিৰ্ভৰ কৰা।

ছাঘিৰ আহমদ বনাম দ্য ষ্টেট অৱ ইউ.পি. [১৯৫৫] ১ এছ.চি.আৰ. ৭০৭, প্ৰযোজ্য নহয়।

দেৱানী আপীল অধিকাৰক্ষেত্ৰ: ১৯৫৬ চনৰ দেৱানী আপীল নং ১৩১।

১৯৫১ চনৰ দেৱানী বিবিধ. আঞ্জালৈখ নং ৭৯৭৬ত এলাহাবাদ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ১৯৫৪ চনৰ ৪ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখৰ ৰায় আৰু আঞ্জালৈখ পৰা আপীল।

ভাৰতৰ অতিৰিক্ত মহান্যায়িকৰ্তা এইচ.এন.ছানয়াল আৰু চি.পি.লাল, আপীলকাৰীসকলৰ বাবে।

উত্তৰদাতাৰ বাবে ভি.এম. লিমায়ে, শ্ৰীমতী ই. উদয়ৰতুম আৰু এছ. এছ. শুল্লা।

১৯৬০। আগষ্ট ২৬। আদালতৰ ৰায়টো ইয়াৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা হৈছিল-

কাপুৰ জে.-এইটো সংবিধানৰ ১৩২ আৰু ১৩৩(১)(চি) অনুচ্ছেদৰ অধীনত প্ৰদান কৰা প্ৰমাণপত্ৰৰ ওপৰত এলাহাবাদ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ৰায় আৰু আদেশৰ বিৰুদ্ধে আপীল। ইয়াৰ উত্তৰদাতা আছিল উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ আবেদনকাৰী যিবোৰ আমাৰ

সন্মুখত উত্থাপিত প্ৰশ্নটো সামৰি সেই আদালতত দাখিল কৰা এখন আবেদনত আছিল। আমাৰ আগত আপীলকাৰীসকল উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ উত্তৰদাতা আছিল।

উত্তৰদাতা জন ভৰতপুৰ ৰাজ্যৰ শাসক আছিল, যি এতিয়া ৰাজস্থানৰ অংশ, আৰু আগত 'কোঠি কক্ষৰী জাদিদ' বুলি জনাজাত বিবাদত থকা সম্পত্তিৰ গৰাকী। ১৯৫০ চনৰ ২৮ জানুৱাৰীত আৰ্থা ইমফ্ৰভমেণ্ট ট্ৰাষ্ট- ইয়াৰ পিছত ট্ৰাষ্ট বুলি কোৱা হ'ব- ইউ.পি. ভূমি অধিগ্ৰহণ (শৰণাৰ্থীৰ পুনৰ্স্থাপন) আইন, ১৯৪৮, (১৯৪৮ চনৰ ইউ.পি. XXVI)ৰ ধাৰা ৫-ৰ অধীনত এক প্ৰস্তাৱ গৃহীত কৰে- ইয়াৰ পিছত আইন বুলি কোৱা হ'ব- বিবাদিত সম্পত্তি অধিগ্ৰহণৰ বাবে আৰু আইনখনৰ বিধানৰ অৰ্থৰ ভিতৰত "নিৰ্মাতা" হিচাপে কাম কৰিবলৈ ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰে। চৰকাৰে ১৯৫০ চনৰ ৬ মে তাৰিখে ট্ৰাষ্টক "নিৰ্মাতা" হিচাপে ঘোষণা কৰে, আৰু ১৯৫০ চনৰ ৬ নৱেম্বৰত আইনখনৰ সন্দৰ্ভত এক চুক্তি কৰা হয়, যিটো ১৯৫১ চনৰ ৬ জানুৱাৰীত প্ৰকাশিত হৈছিল। ট্ৰাষ্টে ১৯৫১ চনৰ ২৭ ফেব্ৰুৱাৰীত অধিগ্ৰহণৰ আনুমানিক ব্যয় হিচাপে ৫৭,৮০০ টকা জমা কৰিছিল, আৰু আইনখনৰ ধাৰা ৭-ৰ অধীনত এক অধিসূচনা ১৯৫১ চনৰ ২১ জুলাইত ইউ.পি. ৰাজপত্ৰত প্ৰকাশ কৰা হৈছিল। ধাৰা ৭-ৰ উপ-ধাৰা (২) অনুসৰি, অধিসূচনা প্ৰকাশ হোৱাৰ পিছত, অধিগ্ৰহণ কৰা ভূমি ৰাজ্যখনত সম্পূৰ্ণৰূপে নিহিত হ'ব। উত্তৰদাতাক আগত ক্ষতিপূৰণ বিষয়ৰ সন্মুখত হাজিৰ হ'বলৈ আহ্বান জনোৱা জাননী প্ৰদান কৰাৰ পিছত, তেওঁ অধিগ্ৰহণৰ ঠিকতা আৰু আইনখনৰ ক্ষতিকাৰকতাক প্ৰত্যাহ্বান জনাই কিছুমান আপত্তি দাখিল কৰিছিল। এইটোও অভিযোগ কৰা হৈছিল যে সংগ্ৰাহকে বিষয়টো নিৰ্ণয় নকৰাকৈ দখল কৰিবলৈ আগবাঢ়িছিল। ইয়াৰ পিছত উত্তৰদাতাই এলাহাবাদ উচ্চ ন্যায়ালয়ত সংবিধানৰ ২২৬ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত আপীলকাৰীসকলক তেওঁৰ ভূমি অধিগ্ৰহণ কৰা বা তেওঁৰ অধিকাৰত হস্তক্ষেপ কৰাত বাধা দিয়া ৰায়ৰ বাবে এখন আবেদন দাখিল কৰিছিল। ১৯৫৪ চনৰ ২ ফেব্ৰুৱাৰীত উচ্চ ন্যায়ালয়ে এই আবেদন খাৰিজ কৰে। কিন্তু কিছুমান ফলাফল দিয়া হৈছিল যাৰ ওপৰত আপীলকাৰীসকলে আপত্তি কৰিছে। ইয়াৰ ৰায়ত উচ্চ ন্যায়ালয়ে লক্ষ্য কৰিছিল :-

"এই আবেদনবোৰত প্ৰাৰ্থনা হৈছে যে ন্যায়ালয়ে ৰাজ্য চৰকাৰক আবেদনকাৰীৰ ভূমি অধিগ্ৰহণ কৰা বা আন যিকোনো ধৰণে তেওঁলোকৰ অধিকাৰত হস্তক্ষেপ কৰাত বাধা দিয়া ৰখা ৰায়, নিৰ্দেশনা বা অন্যান্য উপযুক্ত আদেশ প্ৰদান কৰি সন্তুষ্ট হ'ব পাৰে, আৰু ন্যায়ালয়ে উপযুক্ত বুলি বিবেচনা কৰাৰ দৰে আন উপযুক্ত সকাহ প্ৰদান কৰিব পাৰে। শুনানিৰ সময়ত অৱশ্যে আবেদনকাৰীসকলৰ বিদ্বান অধিবক্তাই অধিক নিৰ্দিষ্টভাৱে কয় যে আবেদনকাৰীসকলে যি সকাহ বিচাৰিছিল সেয়া আছিল ১৯৫১ চনৰ ১১ জুলাইত কৰা আইনৰ ধাৰা ৭ৰ অধীনত ৰাজ্য চৰকাৰৰ অধিসূচনা বাতিল কৰিবলৈ উৎপ্ৰেৰণ প্ৰকৃতিৰ লেখ, বা, বিকল্পভাৱে, আইনৰ অধীনত তেওঁলোকক প্ৰদান কৰিবলগীয়া ক্ষতিপূৰণ গণনা কৰাত ক্ষতিপূৰণ বিষয়ক নিৰ্দেশ দিয়া পৰমাদেশ জাৰি কৰাটোৱে আইনখনৰ ধাৰা ১১ৰ উপ-ধাৰা (১)ৰ দুটা বিধানক অৱজ্ঞা কৰিব।"

উত্তৰদাতাই উচ্চ ন্যায়ালয়ত দাখিল কৰিছিল যে আইনখনে অনুচ্ছেদ ৩১ (২)ৰ বিধান উলংঘন কৰিছে আৰু সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ৩১ (৫)ৰ বিধানৰ দ্বাৰা ৰক্ষা কৰা হোৱা নাই আৰু আইনখনে সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ১৪ উলংঘন কৰিছে আৰু আন কেইবাটাও বিবাদো উত্থাপন কৰা হৈছে। আইনখনৰ প্ৰাসঙ্গিক ব্যৱস্থা যাৰ বাবে বিবেচনাৰ প্ৰয়োজন হৈছে ধাৰা ১১ যি নিম্নলিখিত ধৰণে চলে :-

"১১. (১) যেতিয়াই ধাৰা ৭ বা ৯ৰ অধীনত কোনো মাটি অধিগ্ৰহণ কৰা হয় তেতিয়াই ক্ষতিপূৰণ প্ৰদান কৰা হ'ব যাৰ পৰিমাণ ক্ষতিপূৰণ বিষয়াই নিৰ্ধাৰণ কৰিব, ভূমি অধিগ্ৰহণ আইন, ১৮৯৪-ৰ ধাৰা ২৩-ৰ দফা প্ৰথম, দ্বিতীয় আৰু তৃতীয়ৰ উপ-ধাৰা (১) আৰু উপ-ধাৰা (২)ত নিৰ্ধাৰণ কৰা নীতি অনুসৰি :

যদিহে উক্ত উপ-ধাৰাৰ প্ৰথম দফাত উল্লেখ কৰা বজাৰ মূল্যক ধাৰা ৭ বা ৯ৰ অধীনত জাননী প্ৰকাশৰ তাৰিখত, বা তেনে মাটিৰ বজাৰ মূল্য বুলি গণ্য কৰা হ'ব, যিটো হ'ব পাৰে ১৯৩৯ চনৰ ছেপ্টেম্বৰৰ প্ৰথম দিনটো, যিটো কম হয় :

ইয়াৰ উপৰিও য'ত এনে মাটি ১৯৪৮ চনৰ এপ্ৰিল মাহৰ প্ৰথম দিনৰ আগতে কৰা ক্ৰয়ৰ অধীনত ইয়াৰ মালিকৰ হাতত আছে, কিন্তু ছেপ্টেম্বৰ, ১৯৩৯-ৰ প্ৰথম দিনটোৰ পিছত, পঞ্জীভুক্ত দস্তাবেজ, বা ওপৰোক্ত তাৰিখবোৰৰ মাজত ক্ৰয়ৰ-

অগ্রাধিকাৰৰ বাবে এক আঞ্জালিৰ দ্বাৰা, ক্ষতিপূৰণ হ'ব ক্ৰেতাই প্ৰকৃততে পৰিশোধ কৰা মূল্য বা পৰিশোধৰ পৰিমাণ যাৰ পৰিশোধৰ ওপৰত তেওঁ ক্ৰয়ৰ-অগ্রাধিকাৰৰ বাবে ভূমি অধিগ্ৰহণ কৰিছিল, যিটো হ'ব পাৰে।"

উচ্চ ন্যায়ালয়ে এই দুটা বিধান অবৈধ বুলি ৰায় দিয়ে আৰু এই অপৰাধমূলক বিধানৰ পৰা বঞ্চিত আইনখনৰ ধাৰা ১১(১) অবৈধ নহয় আৰু ফলস্বৰূপে আপীলকাৰীসকলৰ আদেশ বৈধ আদেশ আৰু সেয়েহে উৎপ্ৰেষণৰ বাবে আঞ্জালেখ নাকচ কৰা হয়।

পৰমাদেশৰ এখন আঞ্জালেখৰ বাবে প্ৰাৰ্থনাৰ সন্দৰ্ভত উচ্চ ন্যায়ালয়ে মন্তব্য কৰিছিল :-

"আমি নাভাবো যে আমি আবেদনকাৰীসকলক পৰিশোধ কৰিবলগা ক্ষতিপূৰণ নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ ক্ষতিপূৰণ বিষয়াক নিৰ্দেশ দিয়াৰ বিষয়টো ক'ব লাগে যাতে ধাৰা ১১(১)ত প্ৰৱন্ধবোৰ উপেক্ষা কৰা হয়। আমি সেই প্ৰৱন্ধবোৰ অবৈধ বুলি ধৰি ৰাখিছো। ক্ষতিপূৰণ বিষয়া, যাৰ বিষয়ে আমি অৱগত নহয়, এতিয়ালৈকে ক্ষতিপূৰণ নিৰ্ধাৰণৰ কাম আৰম্ভ কৰা নাই, কিন্তু যেতিয়া তেওঁ এনে কৰে আমি ধৰি লওঁ যে আমি প্ৰকাশ কৰা মতামতৰ দ্বাৰা তেওঁ নিৰ্দেশিত হ'ব; আমি ধৰি ল'ব নোৱাৰো যে তেওঁ অন্যথা কাম কৰিব।"

সেয়েহে আবেদনখন খাৰিজ কৰা হৈছিল কিন্তু আপীলকাৰীসকলক ব্যয় পৰিশোধ কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিয়া হৈছিল। এই ৰায়ৰ বিৰুদ্ধেই আপীলকাৰীসকলে প্ৰমাণপত্ৰত এই আদালতত আপীল কৰিছে।

আবেদনখন খাৰিজ কৰা হৈছে আৰু প্ৰমাণপত্ৰৰ বৈধতাক আমাৰ সন্মুখত প্ৰত্যাহ্বান জনোৱা হোৱা নাই বুলি উত্তৰদাতাই আবেদনৰ দক্ষতাৰ ওপৰত কোনো আপত্তি লোৱা নাছিল।

সিদ্ধান্তৰ বাবে একমাত্ৰ প্ৰশ্ন টো হ'ল ভাৰত চৰকাৰ আইন, ১৯৩৫ৰ ধাৰা ২৯৯(২)ৰ বিধানৰ বাবে আইনখনৰ ধাৰা ১১(১)ৰ দুয়োটা প্ৰৱন্ধ অসাংবিধানিক নেকি। সংবিধানখন সংবিধান (প্ৰথম সংশোধনী) আইন, ১৯৫১ৰ দ্বাৰা সংশোধন কৰি সংবিধানত ৩১-বি অনুচ্ছেদ সন্নিবিষ্ট কৰা হয় যিটো তলত দিয়া ধৰণৰ :

"অনুচ্ছেদ ৩১এ-ত সন্নিবিষ্ট ব্যৱস্থাবোৰৰ সাধাৰণতাৰ প্ৰতি পক্ষপাতিত্ব নকৰাকৈ, নৱম অনুসূচীত নিৰ্ধাৰিত কোনো আইন আৰু নিয়মালী বা ইয়াৰ কোনো ব্যৱস্থা বাতিল বুলি গণ্য কৰা নহ'ব, বা কেতিয়াও বাতিল হোৱা বুলি গণ্য কৰা নহ'ব, এই ভিত্তিত যে এনে আইন, নিয়ম বা ব্যৱস্থা ৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা যিকোনো অধিকাৰৰ সৈতে অসঙ্গত, বা কাঢ়ি লোৱা বা বাতিল কৰা, এই অংশৰ যিকোনো ব্যৱস্থা, আৰু ইয়াৰ বিপৰীতে যিকোনো আদালত বা ন্যায়াধিকৰণৰ কোনো ৰায়, আঞ্জালি বা আদেশ স্বত্বেও, উক্ত আইন আৰু নিয়মালীৰ প্ৰতিটো, যিকোনো সক্ষম আইনসভাৰ ইয়াক বাতিল বা সংশোধন কৰাৰ ক্ষমতা সাপেক্ষে, বলবৎ হৈ থাকিব।"

১৯৫৫ চনৰ সংবিধান (চতুৰ্থ সংশোধনী) আইনৰ ধাৰা ৫ অনুসৰি, যিটো ১৯৫৫ চনৰ ২৭ এপ্ৰিলত প্ৰকাশিত হৈছিল, আইনখন অনুসূচীত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছিল আৰু ই হৈছে আইটেম নং ১৫। আপীলকাৰীসকলৰ হৈ যুক্তি দিয়া হৈছিল যে এই আইনখন নৱম অনুসূচীত অন্তৰ্ভুক্ত কৰি, ভাৰত চৰকাৰ আইনৰ ধাৰা ২৯৯(২)ৰ বাবে আইনখনৰ অসাংবিধানিকতাৰ ভিত্তি এতিয়া প্ৰতিবাদকাৰীৰ বাবে উপলব্ধ নহয় আৰু ভাৰত চৰকাৰ আইনখনৰ ধাৰা ২৯৯(২)ত সুৰক্ষা হিচাপে যিটো প্ৰদান কৰা হৈছিল সেয়া অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে সংবিধানত আৰু সেয়েহে ভাৰত চৰকাৰ আইনৰ ২৯৯(২) ধাৰা উলংঘা কৰাৰ ফলত উত্তৰ হোৱা যিকোনো অসাংবিধানিকতাক সংবিধানৰ ৩১-বি অনুচ্ছেদৰ দ্বাৰা যত্ন লোৱা হয়। এই প্ৰশ্ন উত্থাপন আৰু সিদ্ধান্ত লোৱা হৈছিল ধীৰুভা দেৱীসিংহ গৌহিল বনাম বম্বে ৰাজ্য(১) গোচৰত। এইটো অনুষ্ঠিত কৰা হৈছিল যে ভাৰত চৰকাৰ আইনৰ ধাৰা ২৯৯(২) এক মৌলিক অধিকাৰ আছিল যাক শাৰীৰিকভাৱে উঠাই লোৱা হৈছিল যিহেতু ই ভাৰত চৰকাৰ আইনৰ পৰা সংবিধানৰ তৃতীয় অংশলৈ আছিল। সেয়েহে ইয়াত উল্লেখ কৰা মৌলিক অধিকাৰ উলংঘনৰ বিৰুদ্ধে অনুচ্ছেদ ৩১-বি-ৰ অধীনত সুৰক্ষা ভাৰত চৰকাৰ আইনৰ ধাৰা ২৯৯-ৰ অধীনতো অধিকাৰলৈ প্ৰসাৰিত হ'ব লাগিব। ৬৯৫ নং পৃষ্ঠাত থকা সেই ৰায়দানৰ পৰা তলত দিয়া অংশটো বৰ্তমানৰ গোচৰৰ তথ্যৰ ক্ষেত্ৰত গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰু প্ৰযোজ্য:

" ৩১-বি অনুচ্ছেদে যিটোক সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে সেয়া সংবিধানৰ তৃতীয় খণ্ডৰ কেৱল 'বিধান উলংঘা ' নহয় বৰঞ্চ বিবাদিত আইনখন ' যিকোনো বিধানৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা যিকোনো অধিকাৰৰ সৈতে অসঙ্গতিপূৰ্ণ বা কাঢ়ি লৈ যোৱা বা সংক্ষিপ্ত কৰা

বুলি ভিত্তিত আক্ৰমণ। এই অংশৰ : সংবিধানৰ তৃতীয় খণ্ডৰ দ্বাৰা এজন ব্যক্তিক সুৰক্ষিত অধিকাৰবোৰৰ ভিতৰত এটা হৈছে যে তেওঁৰ সম্পত্তি কেৱল ৰাজহুৱা উদ্দেশ্যৰ বাবে আৰু এনে অধিগ্ৰহণ ৰচনা কৰা আইনৰ অধীনত আৰু ক্ষতিপূৰণৰ বাবে প্ৰদান কৰা হ'ব যিটো হয় আইনৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত বা আইনৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত নীতিৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত। সেইটোৱেই সেই অধিকাৰ যিটো পূৰ্বতে ভাৰত চৰকাৰ আইনৰ ২৯৯ নং ধাৰাত ব্যক্তিজনৰ বাবে সুৰক্ষিত আছিল।"

ধীৰুভা দেৱীসিংহ গৌহিলৰ গোচৰত এই আদালতে দিয়া ৰায়ৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি ভাৰত চৰকাৰ আইনৰ ২৯৯ নং ধাৰা উলংঘা কৰাৰ ভিত্তিত অসাংবিধানিকতাৰ ভিত্তিত প্ৰতিবাদীৰ হাতত উপলব্ধ নহ'ব। কিন্তু উত্তৰদাতাৰ হৈ যুক্তি দিয়া হৈছিল যে এলাহাবাদ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ সিদ্ধান্তৰ পিছত অহা সংবিধানৰ সংশোধনীয়ে পূৰ্বৰ আইনখন বৈধ কৰিব নোৱাৰে যিটো গৃহীত হোৱাৰ সময়ত অসাংবিধানিক আছিল আৰু চাগিৰ আহমেদ বনাম উত্তৰ প্ৰদেশ ৰাজ্যৰ এই ন্যায়ালয়ৰ ৰায়ৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলতা আৰোপ কৰা হৈছিল। কিন্তু বৰ্তমানৰ ক্ষেত্ৰত আইনখনৰ ব্যৱস্থাসমূহ নৱম অনুসূচীৰ সৈতে পঢ়া অনুচ্ছেদ 31-বি-ৰ ফলস্বৰূপে তেওঁলোকৰ সাংবিধানিকতাৰ ওপৰত হোৱা যিকোনো আক্ৰমণৰ পৰা বিশেষভাৱে ৰক্ষা কৰা হৈছে, যাৰ প্ৰভাৱ হৈছে যে আইনখন ভাৰত চৰকাৰ আইনৰ কাৰ্যকলাপৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হোৱাৰ ভিত্তিত বাতিল বুলি গণ্য কৰিব নোৱাৰি।

ফলস্বৰূপে, এই আপীলৰ অনুমতি দিয়া হয় আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ৰায়ৰ সেই অংশ যিয়ে আইনখনৰ ধাৰা ১১(১)ৰ দুটা প্ৰৱন্ধবাতিল বুলি ঘোষণা কৰিছিল, সেই অংশটো আঁতৰাই ৰখা হৈছে। উচ্চ ন্যায়ালয়ে আপীলকাৰীৰ বিৰুদ্ধে খৰচৰ ৰায় দিয়ে। সেই আদেশো আঁতৰাই ৰখা হৈছে। কিন্তু পৰৱৰ্তী কোনো পৰিঘটনাৰ বাবেই যে আপীল সফল হৈছে, অৰ্থাৎ নৱম অনুসূচীত আইনখন অন্তৰ্ভুক্ত হোৱাৰ বাবে আমি নিৰ্দেশ দিওঁ যে এই আদালতত পক্ষসমূহে নিজৰ খৰচ নিজেই বহন কৰিব লাগে।

আপীলৰ অনুমতি দিয়া হৈছে।

@ @ @ @ @ @ @ @ @ @